

més aviat que «amenaces» devia voler dir 'gesticulació retorçada'. És clar que, tot això, influenciat pel sentit del verb (*ar*)remangar, *arrom-*, pensant en el gest del qui s'arremanga amb aires hostils o disposant-se a una feina; el mot s'usa també a Eivissa i en sentit figurat.⁴

En tot cas és des de *remangada* 'marrada', 'revolt' que hagué de crear-se el ribag. *mangada* 'marrada, revolt': sentit sovint així a la Vall de Boí [1953] i així anomenen *Estany dex mangádes*, tant ells com els aranesos, un dels més alts i més grans del Circ de Caldes (1926, 1953, 1976), de contorn molt tortuós i amb uns quants braços i entrants; *mangádes* 'revolts i marradetes d'un camí', Sopeira (1957, l'antic que remuntava el Pas d'Escales p. ex.); i fins a la part de parla aragonesa (*Las Mangadas de la Virgen* al peu d'un vell santuari, a Barbaruens, 1965). Per encreuament de *marrada* amb *ESCLAU* ir 'pista de camí' (o amb *reclau* 'angle sortint'): and. *marrasclau* 'pas estret i tortuós en una muntanya' (*AlcM*); amb *ronda*: *marronda* pall. (*Violant*); amb *corriol*: *marriol*.²⁰

Altrement hi ha hagut també un postverbal *marro* 'marrada': 'revolt del camí', acc. que trobo a la Vall de Benasc (*Cova des Marros* a Chia, per la qual passa el camí que puja fent marrades cap a Pinedo, 1965), 'marrada d'animal o persona per no ser agafat' (MGa-²⁵ *dea*, *Dicc.*, segons el qual seria també 'falta, errada'); 'embull, combinació enganyadora' ['quin *marro!*, vaja un *marro!*: ¡qué enredo, qué alboroto!», *Dag.*, men. *AlcM*]; cat. central fam. «els han descobert el *marro*, els el han esbullat» (1922 ---): «hem de desfer aquest *marro* anc que sigui a escopetades», «l'hauria vist morir de un mal de ventre, ab tal de que no vingués a esbullar-me 'l *marro*», MrnVayreda (*Sang Nova*, v, § 8, 393; *Punya*, v, 105 (85)).⁵

L'acc. 'mena de joc' ['ludus lapillis aciem effingens', Belv.] és la que és documenta primer, i pot derivar també de *marrar* en el sentit de jugar exposant-se a *marrar-la*: «que nagon no gos jugar en la plassa --- en açò no és entès --- joc de carn, ne de pex, ne encara festes de Nadal, ne joc de *marro*», St. Celoni, any 1370; «un taulell de fust de noguer --- de la una part apta a jugar escacs, e de l'altra a *marro*», Barcelona, 1437 (*BABL* xii, 129; xi, 158); cf. *AlcM* §§ 1-3 i *Dag.* (per a Eiv., JnCastelló, *Ibiza y Form.*, 79, cf. ací ii, 72a46): segons aquell, del joc vindria la figura heràldica descrita per Eiximenis (*Dag.*).

Marrot tort. «porció, plec» (*BDC* iii, 102), *marrota* «ovillo grande» eiv. (PzCabr.): l'acc. primitiva deu ser 'embolic, embull', d'on 'bolic, embolcall, paquet' i d'ací el sentit de 'tresor de diners amagat',⁶ 'aplec d'es-talvis d'una persona', 'massa o arplega de guanys' que té a les altres illes: «Anem a Alger i en tornar / tocarem en Gibraltar; / i, entre quincalles franceses, / teixits i robes ingleses, / gastarem tota la mota / per guanyar millor *marrota*: / un deu per u / podrem treure cadascú», PdAPenya (*Po. Pop.*, 45); «(los *dóna diners* ---) Passau, l'amo; això és un homo (*els guardes se parteixen les monedes* ---). Eh Tomeu? Quina *marrota* deu tenir!», id. (*IdOr* i, 51); «alegrant-se de veure cada any, amb ses seues economics, créixer sempre,⁶⁰

per poc que fos, sa *marrota* dels doblers», Arx. Ll. Salvador (p. 40); «¿—Sabs que ton pare no t'ho entregà tot? --- sabs que 's reservà per ell una bona *marrota*? —No siguis tonta --- ¿Ahont havia d'estojar sa *marrota* aquesta?», Camps Merc. (*Folk. Men.* ii, 11). *Marrotera* (1459).

Marradejar. *Marrejar*.

CPT.: *Marro-cotiu*, *marro-titiu*.

¹ On no es troba solament des de l'alt-al. antic, sinó també en b-al. antic des del *Heliand* (princ. S. ix): *merrian* v. feble, «stören, hindern, ärgern» (Holt-hausen), «ärgern, stören» (Behaghel), amb el derivat *gimmerrian* 'torbar' («betrüben» id.). —² D'uns mots *reminyola*, *remiola* i *remiolejar* que hi junta *AlcM* seria imprudent de fer-ne gaire cas perquè no en dóna més que documentació vaga o suspecta o recusable, i d'aspecte confusionari. —³ Avui potser antiquat allà, car l'informant rústic d'allà m'ho explicava contant una historieta etimològica d'un home «que s'arromangava per pegar», però això no hauria donat nom a un barranc. —⁴ «Lo que no li agradava gaire era sa poca pressa que ell se donava a prometre's amb sa seua fia ---. —Bono, bono, fia meua, ¿no trobes que ja seria hora de què en Rafel fes un *arromango* i posàs ses fites an es seu lloc...?» (JnCastelló, *Rond. Eiv.*, 90), on no es veu prou clar si es tracta de 'revolt', 'canvi de direcció' o 'decisió ferma d'obrar'. —⁵ «Pasta que queda després de fer el café» [Bulbena, 1905], d'ús general en cat. central [c. 1920]: que pot venir del mateix, ja que és bruta i enganxosa, si bé és veritat que hi ha també fr. *marc* «résidu des fruits que l'on a pressé pour en extraire le jus» (entre altres, del raïm) i també 'solatge' i 'marro del café' (Sachs-Vill. etc.), que sembla ser postverbal del germanisme *marcher* 'trepitjar' i menys probablement del ll. *marcus* (Columella, Plini) 'mena de vinya que fa un vi mediocre'; cal doncs reservar judici sobre el mot en aquesta acc., en què pot ser pres del fr. amb adaptació al mot cat., i que en tot cas no deu venir de l'ár. *marr* 'ser amarg', ár. gran. *merr* 'fel'. —⁶ «Una fadrina més arriscada que ses altres va dir que ella seria que agafaria sa *marrota*», rond. mall. (Arx. Ll. Salvador, p. 233).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *desmarrat*, *esmarrar-se*, *esmarriar-se*, *desmarrir*, *desmarrit*, *desmarricar*, *esmarrit*, *esmarriament*, *emmarrit*, *emmarriment*, *marriment*, *marrada*, *amarrada*, *esmarrada*, *manrada*, *marrada* 'llobada en llaurar', *marradeta*, *les Marreccs*, *marrincola*, *marranxola*, *revincola*, *marrinxola*, *remangola*, *ramanxola*, *remingola*, *remingol*, *remingolar*, *remingolejar*, *remingolada*, *remingolada*, *remango*, *romango*, *arromango*, *remangada*, *mangada*, *marrasclau*, *marronda*, *marriol*, *marro*, *marrot*, *marrota*, *marrotera*, *marradejar*, *marrejar*, *marro-cotiu*, *marro-titiu*.

Marrissà, potser encreuament de *mentastre* (MEN-TA) amb el quasi-sinònim *herba-sana* *Marrit*, V.